

Ken je ze, de witte wolkjes in de koude lucht? De condensatie van je warme adem als teken van de naderende winter. Wordt hij streng, met ijzel, vrieskoude en zelfs sneeuw? Enkele dieren doen een winterslaap, sommigen hebben winterrust, maar de meesten kan het niets schelen. Ze genieten van de winterwolkjes, net als wij.

Winterwolkjes in de lucht

B

BIOLOGISCHE KLOK Om te overleven in gure wintertijden gekenmerkt door voedselschaarste heeft Moeder Natuur dieren een inwendige klok gegeven om hen minder energie te laten verbruiken: winterrust of de drastischere winterslaap. Eigenlijk is dit niet nodig in diertuinen met voldoende eten en warme schuilplaatsen. Geen enkel dier doet bij ons een winterslaap. Zelfs de brilberen niet.

Daar buiten loopt een schaap Dus enkel de eekhoortjes slapen dieper tussen de herfstbladeren en knabbelen op lekkers uit hun wintervoorraad. Egeltjes houden winterslaap, net als de gladde slangen in natuurreservaat De Zegge. Inheemse insecten, kikkers en padden zijn in larvestadium of houden zich voor dood door hun lichaamstemperatuur en hun hartritme te verlagen. De ooievaars trekken naar het Zuiden, niet omdat het warm is, maar de lekkere insecten achterna.

Bontjas De andere inwoners van ZOO en Planckendaal zijn wel actief en ogen prachtig in een winters landschap. Takins, kamelen en przewalskipaarden hebben, net als honden, katten en paarden, een wollige wintervacht waartussen de lucht als isolator werkt.

Zwembandjes Anderen eten hun buikje dik aan het einde van de zomer en doen zo vetreserves op. Zeehonden verorberen veel en vooral vette vis zoals makreel en haring. Zo zijn ze beter geïsoleerd tegen het koude water met een speklag van zo'n vijf centimeter.

Winterplan op maat Het ene dier verdraagt meer koude dan het andere. Voor elke diersoort is er een minimumtemperatuur bepaald waarbij ze buiten kunnen blijven. Daaronder gaat de verwarming op of krijgt het dier open stal zodat het kan kiezen tussen buiten of binnen.

Om energie te sparen kregen veel binnenverblijven plastic flappen.

Winterwerk Sommige dieren worden extra gesoigneerd. Bij de olifanten smeren de verzorgers vaseline rond de ogen. Die tranen gemakkelijk bij koud weer en zo komen er huidkloven. Let op, want hun oren kunnen ook bevriezen! Ook bij apen zijn staartpuntjes vriesgevoelig en bij maraboe's de keelzak. De poten van de Cubaanse flamingo's kunnen bevriezen, maar hun Chileense collega's zijn grote hoogtes gewoon zodat ze gerust de winter door kunnen tapdansen. Winterbaby's zijn er wel, maar zie je even niet, zij worden gekoesterd in warme stallen. De grachten in de ZOO worden ijsvrij gemaakt voordat de dieren buiten mogen, zodat ze niet aan de wandel kunnen gaan over het ijs. In de drinkbakken wordt het ijs gebroken.

Warm-koud Bibberen alle inwoners van continent Afrika tijdens Belgische winters? Neen hoor, in warme landen is het 's nachts ook vaak bitterkoud. Bij ons is het 's winters omgekeerd: de koude heerst overdag en 's nachts wordt er binnen opgewarmd. Andere gasten voelen zich in hun nopjes want de koude weerspiegelt hun herkomstgebied. Amoerluipaarden leven in Siberië met temperaturen tot -30°C. Sneeuwluipaarden, rode panda's, de brilberen uit de Andes en de winterharde vogels zoals fazantensoorten leven zich uit. Ieder diertje zijn winterpleziertje.

WEETJE

In Vriesland blijft de temperatuur constant op 7°C, daar is niet de temperatuur, zoals gewoonlijk, maar de lichtcyclus de stimulatie om te kweken en voor schattig nageslacht te zorgen. Kijk op p. 10!